

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ СТАЦІОНАРНОГО, ЗАОЧНОГО ТА ЕКСТЕРНАТНОГО ФОРМ НАВЧАННЯ

Освіта за кордоном здійснюється відповідно до засад Болонської системи. Термін навчання – від трьох до п'яти років. Наприклад, в Польщі, Бакалавр – 3 роки, магістр – 2 роки, інженер – 3 або 5 років. Початок навчального року має 2 терміни: 1 жовтня (прийом документів та зарахування студентів на навчання триває до 30 вересня), 1 березня (прийом документів та зарахування студентів на навчання триває до 26 лютого). Таким чином абітурієнти мають дві можливості для того, щоб розпочати навчання у вищому навчальному закладі – восени або весною.

Навчальний рік триває 10 місяців та складається з двох семестрів: зимовий (жовтень – лютий) літній (березень – липень). Навчання здійснюється у формі лекцій, семінарів, практичних занять, лабораторних. Лекції є активною формою занять, оскільки студенти не тільки слухають матеріал, який подає викладач, але й доповнюють його, задають питання, висловлюють свою думку і за таку активність отримують бали. На семінарах, практичних заняттях відбувається оцінювання знань студента. Екзаменаційна сесія проходить два рази в рік. Зарахування сесії означає переведення студента на наступний семестр. Якщо студент з поважних причин не зміг здати екзамен (або здав на двійку), то має право перездати іспит під час наступної сесії. Студент має право на дві перездачі іспиту. Якщо студент не матиме зарахованої сесії то постає питання про його відраховання з ВНЗ.

Оцінювання рівня знань студентів відбувається за п'ятибальною системою. Навчальний процес за заочною формою навчання у вищих навчальних закладах усіх рівнів акредитації організовується відповідно до Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Сесія для заочної форми навчання – це частина навчального року, протягом якої здійснюються всі форми навчального процесу, передбачені навчальним планом (навчальні заняття: лекції і лабораторні, практичні, семінарські та індивідуальні заняття і контрольні заходи). Кількість сесій і терміни їх проведення встановлюються вищим навчальним закладом з урахуванням особливостей напряму підготовки (спеціальності), року навчання студентів можливостей і побажання студентів та їх роботодавців. Міжсесійний період для заочної форми навчання – це частина навчального року, протягом якої здійснюється робота студента над засвоєнням навчального матеріалу як самостійно, так і під керівництвом викладача.

Основною формою роботи студента над засвоєнням навчального матеріалу є виконання ним контрольних робіт та індивідуальних завдань. У міжсесійний період студентам, які навчаються за заочною формою, може бути надана можливість відвідувати навчальні заняття та виконувати інші види навчальної роботи разом зі студентами денної форми на умовах, визначених університетом. У графіку відображаються: кількість сесій і термін їх проведення; перелік навчальних дисциплін, що вивчаються, та їх обсяг;

кількість контрольних робіт та індивідуальних завдань і термін їх виконання; форми семестрового контролю і державної атестації і термін їх проведення.

Університет за певних умов (хвороба, службові відраження, складні сімейні обставини, зокрема, необхідність догляду за членами сім'ї тощо) для окремих студентів може встановлювати індивідуальний графік навчального процесу на умовах, визначених вищим навчальним закладом.

Виклик студентів на сесію здійснюється відповідно до графіка навчального процесу довідкою-викликом встановленої форми.

Довідка-виклик є підставою для надання

Актуальність проблеми впровадження інноваційних підходів до підготовки кадрів за екстернатною формою викликана тим, що процеси європейської інтеграції охоплюють дедалі більше сфер життєдіяльності, в тому числі вищу освіту. Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній і науковий простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, наполегливо працює над практичним приєднанням до Болонського процесу. Європейська система перезарахування кредитів (ECTS) розвивається і вдосконалюється.

В умовах запровадження в систему вищої освіти України зарубіжного досвіду, насамперед визначеного Болонською конвенцією, є актуальним вивчення цього досвіду та його всебічний аналіз. Саме на це були спрямовані наукові праці таких вітчизняних дослідників як А. Глузман, О. Локшина, Л. Пуховська та інших. Проблема знайшла відображення у численних публікаціях Я. Болюбаша, М. Дмитриченко, М. Степка та інших.

На законодавчому рівні екстернат розглядається як особлива форма навчання осіб (екстернів) для здобуття певного освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня, що визначено положеннями Закону України «Про освіту».

Екстернатна форма навчання найбільшою мірою відповідає запитам тих, хто хоче поєднувати продовження навчання й професійну діяльність чи сімейні обов'язки; тих, хто не може дозволити собі у силу різних обставин навчатись за денною формою. Позитивним також є те, що екстернат дозволяє здібним і талановитим особам прискорити (скоротити) час навчання, мати свій особистісно-орієнтований графік навчання, раніше інших вийти на ринок праці дипломованим фахівцем. Спростувати традиційні застарілі стереотипи оцінки взаємовідносин учасників навчально-виховного процесу можливо за умови розглядання традиційного екстернату – не як виняток для «обраних», а екстернату – як інноваційну форму індивідуалізації освіти [1].

Впровадження та розробка індивідуальних інтегрованих навчальних планів є основною складовою підготовки фахівців в екстернаті. Але аналіз проблеми з теоретико-практичних досліджень формування індивідуальних інтегрованих навчальних планів за екстернатною формою навчання виявив, що незважаючи на те, що європейська система перезарахування кредитів (ECTS) розвивається і вдосконалюється, існують основні недоліки створення даних планів:

- відсутня спадкоємність освітньо-професійних програм підготовки фахівців, розроблених у різний час та за різними напрямками (спеціальностями);
- неузгодженість назви, змісту та обсягу практично всіх дисциплін, в тому числі гуманітарного та фундаментального циклів навчання, що не дає

можливості скоротити обсяг навчального навантаження осіб, які вже мають вищу освіту;

– відсутня методика розробки індивідуальних інтегрованих навчальних планів з урахуванням попередньої освіти.

Таким чином, з метою подолання визначеного протиріччя, необхідно вирішувати та удосконалювати наступні проблеми:

– враховувати результати попереднього навчання фахівців з вищою освітою;

– встановлювати безпосередній зв'язок вивчених дисциплін методом співставлення назви, обсягу, змістових модулів, що визначені освітньо-професійною програмою підготовки фахівців;

– орієнтувати на одержання освіти за іншим напрямом підготовки на умовах визнання результатів попереднього навчання;

– кредити дисциплін ОПП бакалавра циклів за вільним вибором студента зараховувати у повному обсязі.

Навчальні плани, що формуються з урахуванням попередньої освіти, надають ступеневій системі вищої освіти більшої прозорості, спрощують взаємовизнання залікових навчальних одиниць (модулів), надають можливості застосування кредитно-трансферної системи та мобільності студентів, що є умовою приєднання України до Болонської декларації.

Список використаної літератури

1. Глузман А. В. Университетское педагогическое образование: опыт системного исследования: монография / А. В. Глузман. – К.: Видавничий центр “Просвіта”, 1996. – 312 с. 2. Локшина О. Розвиток компетентнісного підходу в освіті Європейського Союзу / О. Локшина // Шляхи освіти. – 2007. – № 1 (43). – С. 16-21.

Валерія Дмитрієва

ІНШОМОВНА ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Процес модернізації системи української освіти в умовах інтенсивного розвитку соціально-економічних відношень в суспільстві передбачає актуалізацію проблем підвищення якості вищої освіти, що передбачає не тільки об'єм знань за фахом, але й здатність майбутніх випускників до їх творчого застосування у реалізації завдань фахового спрямування, спроможність здійснювати іншомовне спілкування з фахівцями з інших країн, а також виконувати професійну діяльність в умовах іншомовного середовища.

Проблема формування іншомовних навичок у студентів немовних спеціальностей, зокрема, тих, що навчаються у вищих технічних навчальних закладах, завжди привертала увагу дослідників. Треба зазначити, що з розвитком потреб суспільства змінювались акценти практичного викладання іноземних мов у вищому технічному навчальному закладі, і нагальною потребою стало формування іншомовної комунікативної компетентності